

Dudan Alessandro, La Dalmazia neli' arte italiana, vol.

I. i II. Milano 1921-1922, stranica 548 i 270 slika.

U dvije bogato ilustrovane sveske, pune različitih vijesti i podataka, Dudan je zamjernom marljivošću sabrao gotovo sve, što je dotada pisano o dalmatinskim umjetničkim spomenicima od prehistorijskoga vremena do danas. Ali autorovo nepoznavanje historije umjeinsti, njenih općih rezultata i njene metode, pa onda naročito politička tendencija, koja izbija iz svakoga drugog retka ove knjige, napisane u jeku najžešće talijanske propagande za Dalmaciju, oduzima joj svaku naučnu vrijednost i interes. Zato i mislim, da bi sasvim izlišno bilo, kad bih uzeo da zabavim čitaoca onim bezbrojem grešaka, u koje je autor upao, bilo zbog pomankanja prethodnih stručnih studija -"Dudan je po svršenim naukama jurista, a po zanimanju žurnalista -bilo zbog unaprijed određene svrhe same knjige. Dosta će biti jedan jedini primjer, da vidljivo prikaže način Dudanova pisanja. Iz straha da se ne pokaže tačnom veza, koja ga pretpostavljala između crkvice Sv. Martina u Splitu (odnosno između poznate ploče sa reljefom vladara na oplati krstionice u Splitu) i hrvatskih narodnih vladara, Dudan bez ikake argumentacije prosto prebacuje pomenuta dva spomenika u VII. stoljeće, iako je na njima pleterna ornamentika, tipična tek za vrijeme od IX. do XI. vijeka. I on to naumice čini samo za to, da ih postanjem njihovim stavi u vrijeme, kad ih Hrvati, tada još, nekršteni, nisu još mogli podignuti. Na taj način postaje u intenciji Dudanovoj proizvodom posljednjih rimskih klesarskih radionica u Dalmaciji i pleterna plastika, koja ma šta se mislilo o njenom podrijetlu -svakako prati kao karakteristično obilježje starohrvatske spomenike u Dalmaciji.

Ljubo Karaman.

*) Mislim da nije „Ivaniš Horvat" učestvovao u Kosovskoj bitci, nego Ivan od Paližne (gl. gore str. 90. bilj. 2.). -Ferdo Šišić.